

Посланик Маричков
за ватиканския си
пост: Истинската
българска следа

За едно
расо и
още нещо

„Българо-гръцката
разпра“ отново
се връща у дома

ДНЕВНИК

Когато на 1 юли обикновено училища и учреждения се стягат за лятна отпуска, крайстоличният дом „Абагар“ заприлича на кръстовище. От рода на Петте къшета, за да се разберем. Тръгнаха хора, мероприятия, идеи колкото покрай един столичен епицентър. Заприлича на школа, обител, хижа, работилница.

През първия ден от месеца, когато посрещачи чакаха новия апостолски нунций на летището, се вестява настоятелят на францисканците в България, магистърът по социологическите науки отец Георги Арлашки. Води ни двама семинаристи от молдовския град Роман, които желаят да се запознаят с българската обстановка.

(Продължава на стр. 2)

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ЦЪРКОВЕН АРХИВ В РИМ

АБАГАР 1

КАТОЛИЧЕСКИ ВЕСТНИК

Година V

Брой 9 (56) септември 1996 г.

1 лев

Абагарски гост

БЪЛГАРСКА СЛЕДА ВЪВ ВАТИКАНА

Интервю с посланик Кирил Маричков

Първият

Знае се, посланиците представят и представляват държавата си в нацията, където са проводени. В течение на петте години от своя мандат папският нунций Марио Рици (1991-1996) олицетворяваше Ватикана пред българската общественост до степен, че за средния българин той беше и морала, и културата, и политиката на Ватикана. Образът му даже замести този на светителствания папа в няколко предавания на „Каналето“. Сиделът му, рижавият косъм, модните очила, даже пилаво кепе просто се лепнаха на актьора, който трябваше да играе ролята на Йоан Павел II. Ако законът важи също обратно, посланик Маричков се справя отлично с представителната си мисия във Ватикана. Сигурно там днес си представят българите възвисочки, елегантно облечени, възпитани, културни, готови да заемат все със същото достойнство както първите, така и последните места. Да си спомним похода д-р Георги Василев от Агенцията за българите в чужбина (виж в „Абагар“, бр. 7, 1996, стр. 4): ако средношколският италиански речник „Дзингарелли“ (изд. 1993 г.)

(Продължава на стр. 2)

АБАГАР: Като първи български посланик във Ватикана срещнахте съвсем необичайни условия за работа в тази толкова различна „държавица“. Как се справихте със задачите?

Посл. Маричков: Дипломатическият опит, който имах от млади години, много ми помогна за много отговорната и много интересна работа, която започнах като първи български посланик

във Ватикана.

Необходимо е да припомним следното: завърших Втора мъжка гимназия в София в 1938 г. и заминах за Париж, където се записах в Правния факултет през есента на 1938 г. Изпитите за първа година си взех успешно в началото на лятото на 1939 г.

Честите писмените и устните изпити бяха много трудни се биха от обстоятелството, че от 4500 записани студенти само 3000 издържаха писмения изпит за първа година. От тези 3000 души само 700 издържаха и устния изпит, а от тях само 200 души получиха бележки по-високи от минималната. Между тези 200 души бяхме 6 българи.

Следващата учебна година (1939-1940) голямата част се бяха върнали в България, защото войната беше обявена, а факултетът затворен. През юни 1940 г. хитлеристкото нашествие принуди и малкото останали като мен да се върнем в България.

(Продължава на стр. 2)

Нашата общественост свикна на колоквиумите, които „Абагар“ организира със строга правомерност всяка пролет и есен - по възможност все на някакво седмо число. Не от суеверие, а с педагогична цел - за да свикнат съмишлениците да очакват нещо абагарско, когато зърнат в календара, че приближава съдбоносната цифра.

Вече по-внимателните ще са забелязали, че между отделните издания тече

ЕДНА МИСЛОВНА ЖИЦА,

на която са прострени материали, представени на предшествашата среща до изчерпването на интереса. Следващият колоквиум ще подеме новата тема, която пак ще подхрани вашия дух за още няколко месеца. И все така до третото хилядолетие.

Публикуваме един от докладите, изнесени на 7 юни пред избраната публика. Присъстващите в срещата ще си опреснят паметта, неуспелите да дойдат ще съжаляват колко много са изгубили. Да не повторят грешката: вече приближава петият от поредицата. Да пазят свободна щастливата дата.

Празник „Честният кръст Господен“ (14 септември) чества откриването на Христовия кръст от св. Елена (250-330) в Йерусалим. От лобно средство кръстът, след като послужил за разпъването на Спасителя, се превръща в символ на вечната победа над злото. Ето откъде е оптимизмът на християните.

Банатските българи

Културно-просветното им дело през XVIII-XIX в.

Формирането на българското население в Банат е резултат на емиграцията на чипровчани след Чипровското въстание от 1688 г. и на българо-католици от Свищовско и Никополско, известни като „лавляни“.

Големите български патриоти Петър Богдан, Петър Парчевич, Филип Станиславов и други видни католически дейци от 17-о столетие, развиват активна политическа дейност, целяща изграждането на един европейски съюз за освобождаването на България. Те за първи път поставят българския въпрос пред европейския свят. Тяхната дейност е политически ориентирана и довежда до въоръжено въстание.

Творческият подем на българските католици в България е прекъснат през 1688 г., за да продължи с още по-голям размах извън пределите на България в Австрия, Седмоградско и Банат. Чипровските книжовници и военни дейци развиват голяма дипломатическа, книжовна и научна дейност. Така например полковник граф

Михаил ШИПКОВ

Георги Пеячевич - военен ръководител на въстание,

участва в редица секретни дипломатически мисии на австрийския императорски двор, полковник Богдан Маринов, също ръководител на Чипровското въстание, продължава борбата с поробителите в състава на Австрийската армия, Кръстю Пейкич - посветил трудовете си на българската национална кауза, Яков Пеячевич - професор по философия, преподавател в различни европейски университети, издал география на света, Франц Пеячевич - ректор на Виенския университет, Леополд граф Пеячевич - голям книжовник и общественик, Юлиан граф Пеячевич - историограф и талантлив композитор, летописец на фамилията Парчевич - Пеячевич, граф Гаврил Пеячевич - претендент за български цар след Освобождението на България, Йосиф граф Пеячевич - отличил се във военните действия, Марко барон фон Пеячевич, Вилхелм барон фон Парчевич - отговорни офицери от Австрийската армия,

(Продължава на стр. 4)

Беседа на Ирина Алберти, председателката на Европейската християнска асоциация за комуникациите с архим. Елдьоров (вляво) и Бруно Олини, генерален секретар на асоциацията, в Рим.

Дневник

(Продължение от стр. 1)

Дякон Франциск Бълтеану и брат Йон Дамок ще останат при нас 12 дни за едно съществено абагарско облъчване, което ще ги обогати за цял живот.

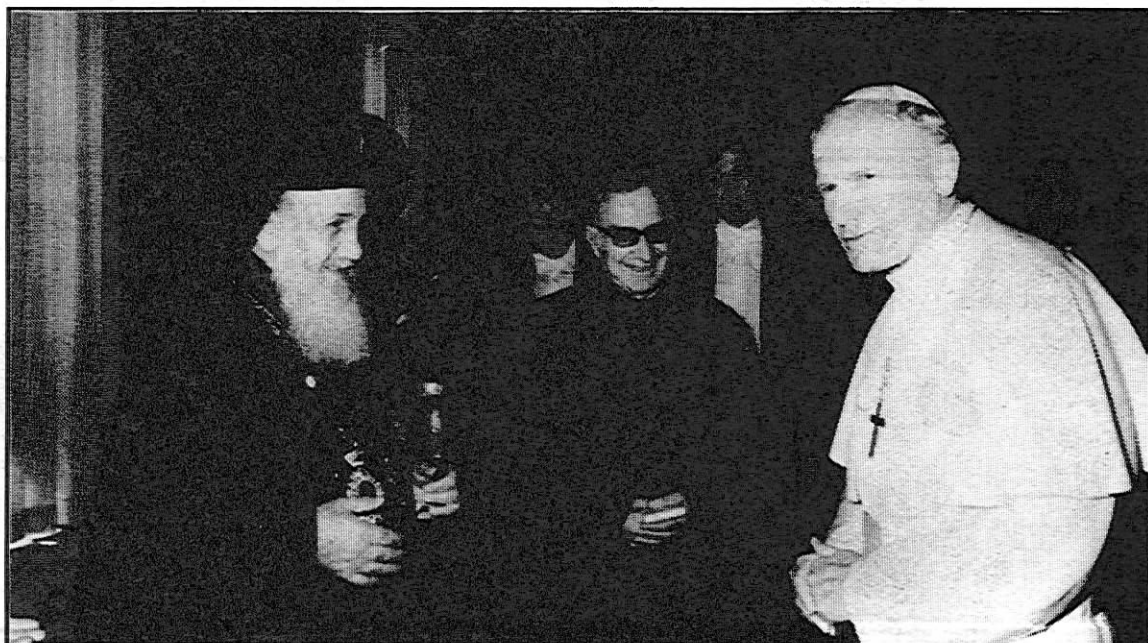
Под исполинския орех бяха вече насядали заместник-председателката на БАН проф. Вера Мутафчиева, придружена от Татяна Кметова от Столичната библиотека и к.и.н. Бойко Кириков от Историческия институт. С други просветни институции подготвяме важно академично събитие, за което ще чуем по медиите.

• На 2-ри д-р Здравка Ненова от редколегията на сп. „Здраве“ ни помогна да въз-

тановим спомени от юношеското, когато сме гостували на татко й Константин Ношков в Ямбол, тогава все още ерген. Семействата ни са били близки в течение на десетилетия поради някаква обща източно-тракийска съдба.

• В сряда се събрахме част от редколегията на сборник „Българско медиазнание“, за да си възпроизведем удоволствието от представянето му преди седмица. Разгледахме снимки и прочетохме рецензии и отзвучи в пресата, които могат само да ти повишат настроението.

Късно вечерта пристигна от симпозиум в Лондон родо-вата ни снаха, с разкази за (Продължава на стр. 3)

Алтернативният патриарх Пимен на аудиенция в Рим на 27 май 1982 г. Не стана въпрос нито за уния, нито за разкол...

(Продължение от стр. 1)

И наистина, хитлеристката армия влезе в Париж през май 1940 г. Няколко дни след моето завръщане в София се свързах с правните факултети във френска Швейцария: Лозана, Женева, Нюшател и Фрибург. Аз отидох в Лозана, където ми признаваха четирите семестра (1938-1939 и 1939-1940) от Париж и издържаните изпити за първата година (юни 1939 г.). В Лозана взех всички изпити за втората и третата година, включително и изпитите за докторат. Върнах се в София и изкарах адвокатски стаж от година и половина, след което на 1 октомври 1944 г. бях назначен секретар при Регентството, а в 1946 г. преминах на служба в Министерството на външните работи в отдела за „Шифра и архивите“. През 1948 г. ме изпратиха в Париж като един от секретарите на българската делегация на мирната конференция.

През 1950 г. бях принуден да напусна министерството, защото в Москва нямало безпартийни дипломати. Няколко месеца останах без работа. Децата ми бяха малки, а жена ми студентка в Художествената академия. Подадох молба и бях приет в Софийската адвокатска колегия. По това време в колегията имаше 1500 безпартийни и 300 членове на БКП. Вече като адвокат след 9.IX.1944 г.

Българска следа във Ватикана

бях известно време съветник в Народното събрание. По-късно като адвокат бях дълго време и правен съветник на СБХ и САБ.

Всичко това ме улесни в специфичната и много интересна работа във Ватикана. Тази единствена по своя характер „държавица“ с територия колкото малка градина и с население над 1 000 000 000 (един милиард) - католиците от цял свят.

Известно е, че мъдри български държавници скоро след Освобождението от турско робство са установили дипломатически отношения с Ватикана. У нас в България повече от десет години (от 1924 до 1934) представител на Ватикана е бил Анджело Ронкалли, бъдещият папа Йоан XXIII. От неговото дълго пребиваване в нашата страна той е запазил скъпи спомени. Когато се завръща в Рим на едно голямо заседание в своето слово той започва да говори най-хубави неща за „една страна“ и накрая казва: „Вие може би мислите, че аз говоря за нашата страна, за Италия... Не, аз ви говоря за България.“

АБАГАР: Какви са главните успехи, които постигнахте през тези четири години в отношенията между две-

те страни?

Посл. Маричков: Направих и правя всичко, което считам, че ще бъде от полза за нашата чудесна и нещастна страна.

Постепенно установих най-добри отношения с ватиканската администрация и лично с Негово Светейшество папа Йоан Павел II.

Преди време на служебен прием за акредитираните посланици при Ватикана на повече от 120 държави се случи нещо съществено (трябва да се знае, това се съобщава предварително, че дипломатите трябва да бъдат с фрак и орден). За щастие аз имам два български ордена: „Св. св. Кирил и Методий“ и „Св. Александър Невски“, а от Ватикана бях награден с най-големия орден „Папа Пий IX“ - I-ва степен, с лента и звезда.

В началото на приема или Негово Светейшество обикаля и се ръкува последователно с всички посланици, или пък посланиците един по един отиват при него. При ръкуването те напомнят от коя страна са. Преди време, когато се ръкувах и напомних, че съм посланик на България, той каза: „Зная, зная“ и добави: „Българският народ е един голям народ.“

Това направи силно впечатление на дипломатите, които го чува.

АБАГАР: Попречи ли ви някак си „българската следа“?

Посл. Маричков: С всички отговорни лица във Ватикана и с акредитираните посланици при Светия престол поддържах много добри отношения. Някои от тях са били в България и са запазили хубави спомени от нашата страна. Едни говорят за София, че няма столица, която тъй близо да има чудесната планина Витоша. Други са пътували из страната ни и се възхищават от Балкана, от Рила, от Черноморието. Не пропускат да пожелаят проблемите, които съществуват сега в нашата страна, да отпаднат и българският народ да заживее щастлив в своята прекрасна страна.

Направи ми впечатление, че за атентата срещу папата са категорични, че България и българският народ нямат никаква вина.

АБАГАР: Имаше ли пречки, които трябваше да преодолеете, за да изпълните успешно вашите поръчения?

Посл. Маричков: Пречките на първото посолство при Све-

тия престол не са малко. Някои бяха отстранени, други можеха да бъдат отстранени. Преди всичко ми беше казано, че ще се изпрати още един кариерен дипломат, защото има случаи, когато някои контакти и дейности трябва да се правят от кариерни дипломати. Това не стана и аз останах сам за всичко.

Беше казано да търся подходяща сграда „или в най-лошия случай, голям хубав апартамент за посолството при Светия престол.“

Възложих задачата на комисионерски бюра. Уговорих, че хонорар ще получат, ако се сключи сделката. Бяха намерени няколко подходящи обекта. На министерството изпратих не малко снимки, архитектурни планове и пр. Не получавах никакви отговори и след няколко месеца ми беше съобщено, че „засага“ въпросът отпада. Така първото българско посолство при Светия престол е настанено в един апартамент на третия етаж в тъй наречения блок (българска собственост) с апартаменти, в някои от които живеят италианци. Никой не знае къде са договорите им за наем и кой е уговарял този наем. В други апартаменти живеят служители на българското посолство при италианската държава, а в два от тях живеят семействата на моя шофьор и на моя преводач.

АБАГАР: Какво е отношението на папа Йоан Павел II към България?

Посл. Маричков: Както е известно има установен ред, когато в дадена столица дойде нов дипломат, другите дипломати му правят визита. След моето пристигане - месеци наред дипломатите при Светия престол ме посещаваха и всеки от тях, след като се е качил по стръмната стълба (ако асансьорът е развален) в края на визитата ми казваше: „Вие сте временно тук, нали Ваше превъзходителство?“ „Съвсем временно“, отговарях аз с най-хубава усмивка. В този случай стана като в една весела френска поговорка: „Само временното трае дълго.“

Както съм имал случаи да го казвам, отношението на папата към България е много добро. Той го проявява постоянно. Нещо повече, негово Светейшество беше решил да посети нашата страна, но разколът в Българската православна църква му попречи. Папата не може да посети „двете църкви“, които воюват помежду си в „пълно съответствие“ (!!!?) с християнски и човешки добродетели.

Посланик Маричков със съпругата си Ирина на посещение в римския дом „Абагар“.

Първият

(Продължение от стр. 1)

е опозорил образа на българина като „тън, сив, в смисъл на посредствен субект“, клеветата или не е достигнала или е вече напуснала ватиканските стени.

Кирил Маричков е роден в София през 1919 г. в знатно столично семейство. Баща му също Кирил Маричков, най-известният тогава архитект, формирал се в Австрия и Германия, го оставя сирак още в предучилищна възраст. Поemat го обаче възрожденските подбалкански родове на родителите му - Странски и Каракашкови. Поверен за възпитанието му на две руски благороднички, под зоркото око на майка си, той завършва основно образование в дома, направо потопен в руско-френска културна обстановка. Следва право в Париж. Преди немските панцери да залезат Франция пред юни 1940 г., заедно с другия все още бодърстващ абагарец Веселин Смедовски, търсят убежище в Швейцария, и се дипломират

в Лозана. В България получава служба във Външно министерство в канцеларията на проф. Владимир Кутиков, оставил светъл пример на ревностен католик и голям юрист. Придружава го при мирните преговори в Париж през 1947 г. Ако нещо бе спестено за България от униженията на Парижкия договор, то се дължи отчасти на хора като проф. Кутиков и посланик Маричков.

Когато през 1950 г. режимът взе решението само партияци да служат във Външно, Маричков трябваше да търси нов пост. Намери го като адвокат и беше съветник на Съюза на българските художници до назначаването му за наш пръв посланик във Ватикана през месец май 1992 г.

Да оставим следа във Ватикана е подвиг, който трябва да бъде непременно изтъкнат в поредния том „История на българската дипломация за периода след 1989 г.“. Няма как да не черпят и от в. „Абагар“.

(Продължение от стр. 2)

големия град и специалната му атмосфера. Понеже той е един от любимите ни абагарски средища, изслушахме с внимание най-новото му излъчване. Обзе ни носталгична нотка и си обещахме посещение там в най-скоро време. Последното, 12-часово, беше миналата година през тези дни.

• В неделя, празник на древната малоазийска светица св. Неделя, след като посетила владейския и манастир, ни навести религиозната журналистка Мариана Еклесия. Почти единствена сред колегите си тя смее да излага в пресата и по ефира парливи нравствени и междуцърковни въпроси, за които понякога си изстрада.

• На 8-ми, на чаша вода под ореха, заседахме с отец Борис Стоянов от църквата в Красно село и дъщеря му богослов Августина с общи християнски външения за състоянието на църквите ни.

• Следващият ден сме в клуба на киноартистите за първата среща на българската християнска асоциация за комуникации (БХАК) след регистрирането ѝ на 11-ти юни. Изслушахме доклад на зам.-председателя Кръстьо Станишев за правозащитата, която е трябвало да прекрати, за да получим одобрение от съда и

Дневник

Изпъстрихме го с най-съществената информация за социалното и религиозно положение в страната, а и с известна гордост предоставяме също някои абагарски постижения. След няколко дни той ще бъде в ръцете на светейши, августейши и сияйни читатели, за които е предназначен.

Толкова се състиза задълженията ни в това навечерие на отпътуването, че някои трябваше да бъдат разрешавани само с часови телефонни разговори. Цял симпозиум проведохме поотделно с Георги Нешев и Любен Бумболов нея вечер.

• Гостите от Румъния стяхат багажите си на 12-ти за втория етап от побългарването им. Днес ще ги отведе за беленско облъчване отговорникът на францисканите магистър Георги Арлашки. Както прави винаги, той не идва с празни ръце, а ни подхрани и хладилника, и библиотеката.

Бързи ходове след обедата ни доведоха първо в Столична библиотека за съгласуване задачи и роли с няколко културни институции с оглед пролетно начинание, за което ще бъдете своевременно

рем преди военния час в осмотения боянски край. Заслужаваше си. А ни се стори, че и нощна Витоша заприлича на Блазовите акварели.

• Толкова сме свикнали вече да балансираме боянските и римските ни дни, че въпреки стоте ни софийски (6 март - 14 юли) не почувствахме промяна, когато на 14-ти стъпихме на абагарска територия във вечния град. Еднакво верни сподвижници срещнахме на летището в Рим, каквито оставихме на Софийското. А отгоре на това и по време на полета можахме да разговаряме през всичкото време със задочен абагарец, който често се движи между Русе и Ланчано отвъд Апенините, източно от Рим.

• Римската ни седмица започна с траурния дълг към току-що починалия наш съратник от близо половин век, д-р Димко Статев, за когото четохте в миналия брой. Погребението беше вече насрочено за 11 часа в монументалното гробище до пирамидата на Каиус Честиус, в протежение на древните градски стени. Счита се за най-елегичното място във Вечния град. Там почиват видни личности от много страни, включително и таткото на покойния, министър Христо Статев. Събитието показва колко окаяно е положението на българите тук от духовна гледна точка. Просто нямат към кого да се обърнат за най-елементарните си духовни нужди. След нормализирането на положението в България, бе прекратена службата на визитатора-делегат на Светия престол за българите в чужбина. Малко от сънародниците търсят нововъведения „равенски екзарх“ за българите в Италия (Виж „Абагар“, бр.12, 1985). Обърнали се опечалените към гръцкия духовник в Рим, който впрочем си извърши службата прилично - всичко на изряден елински език, включително и четивата от свещените писания. Както по време, когато отец Паисий упреждал неразумните си сънародници. Наложил се пак абагарец да спасява положението с проповед, която няма да забравят. Затова го разцелуваха просълзени петдесетина жалещи, събрани в обредното помещение.

• Главната ни грижа следващия ден, 16 юли, беше да разнесем уникалния абагарски информационен бюлетин

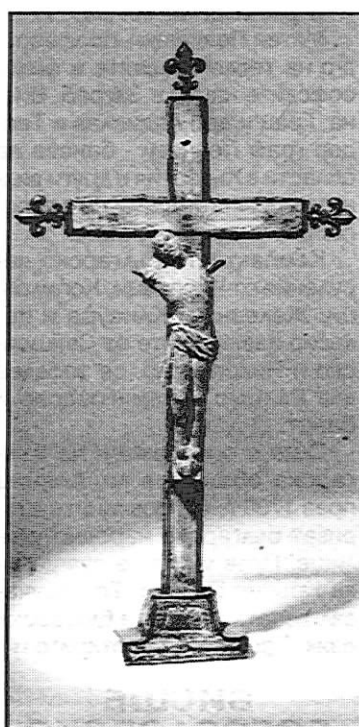
брой 31-ви там, където трябва. До обед беше на височайшите бюра, а преди следобедната почивка съдържанието му ще е било вече в мозъчните кутии на потребителите му. При проверката направена няколко дни по-късно стана ясно, че информацията е дълбоко залегнала в умствената им съкровищница. Няма нищо, че същевременно е плазнала враждебна информация от Петте къшета, като че ли сме виновни, че медиите в България понякога ни бъркат биографията, въпреки опровержението в брой 7-ми на в. „Абагар“. Заболяло ги и предаването на Великден по БНТ, въпреки всепризнатият му успех от професионалисти, като доайенът на факултета по журналистика на СУ.

Същият ден поднесохме, с подходящо послание, на същите фактори чудото на българската публицистика от ранното лято 1996 г. - сборника „Българско медиазнание“, представен на 27 юни. От него ще разберат какво става в България в областта на комуникациите, а не от Чуй-петльовско ала-бала.

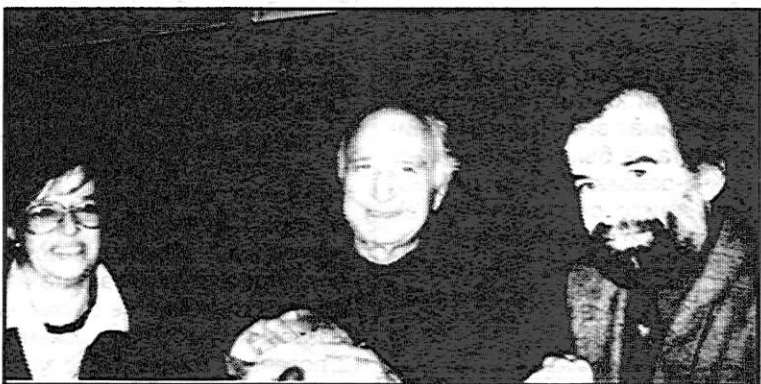
• В сряда, 17-ти, щастливият ни месечен ден, направихме светкавична обиколка из града, опирайки първо до редактора на агиографска енциклопедия „Bibliotheca Sanctorum“, за да проверим какво става с плода на нашия труд - 54-те профила на български и сръбски светци. Помоли да удължим половината от тях поне с по още една страница - увеличеният хонорар ще ни помогне да подобрим качеството на вестника ни. След това подхранихме складчето от информационния бюлетин там, където журналисти от ватиканската зала по печата могат да си го вземат за собствена информация и поука. Накрая се явихме в службата на Европейската християнска асоциация за комуникации до площад Венеция. С вицепрезидента Серджо Бинди и секретаря Бруно Олини си сравнихме часовниците и календарите по предстоящите събития. Уговорихме се за важна среща на 30-ти в дом „Абагар“.

• Забелязваме от известно време, че също на 18-ти ни се случват все приятни неща. Този път сложихме ръка на дълго отлаган проект за биография, каквато никога не се е явявала досега на книжния ни пазар. До 27-ми беше готова глава първа, така, че можахме да я препратим за съвет на двамата ни изключителни „рецензенти“ в София.

(Продължава на стр. 5)

Кръст, открит сред вещите на депортираните от френските санскюлоту духовници, повечето от тях погубени (1794). През 1994 г. папа Йоан Павел II обявява за блажени мъченици една част от тях, сред които и двама францисканци - крило конвенуалци: блажени Адам и Савуре.

Лекторката по български език в Първия римски университет Надя Раданова-Кушева със съпруга си в римския „Абагар“.

начертахме план за първите и стъпки през следващите седмици. Единогласието за сега е идеално, въпреки вероизповедателната ни разнородност.

• Ранно телефонно повикване от Рим на 10-ти ни разтревожи за внезапна здравословна криза в тамошния ни приятелски кръг. Налага се ускоряване на доста дълго отлаганото ни пътуване до там, въпреки незакръглените все още задачи на софийското полесражение.

• С дата 11 юли проводихме брой 31 от осведомителния бюлетин „Абагар“ за чуждоезичните ни почитатели.

осведомени, след това на „Екзарх Йосиф“ за среща с женеваската културна деятелка Виолета Яноска. Каква беше изненадата, когато открихме че астралните ни пътища са се доближавали през миналите десетилетия в кв. Секирово на гр. Раковски и на Кичевското поле в Македония. Роман да напишеш.

Вечерта свърши в дома на художника (а и поет, икономист и главен човек) Блажо Николов. Показа ни уникалната си колекция от акварели и платна на извънземни-земи видения и още толкова нерелативни-реални стихове. За пръв път закъсняхме да се прибе-

От две десетилетия се старае да го докаже с документи Марко Ячов, далматински сърбин. Малко хора му вярват, особено в хърватски среди. И това е естествено:

МНОГО ОМРАЗА

се набра върху главата на Ватикана поради подозрението, че се идентифицира с хърватската страна в междубалканските спорове.

И все пак историята показва, че отношенията на Светия престол със сръбските жупанства, после кралства и царства, през вековете са били отлични в сравнение на тези с други балкански страни, а даже и много западноевропейски държави. Твърди го Дмитрий Оболенски в своя труд „Византийската общност между 500-1500“. От десетте сръбски крале, съответно

Ватикан и Сърбия

Привилегировани отношения от векове

царе, от XIII до XV век, кой е бил кръстен католик, кой получил корона от папата, кой бил женен за католичка, кой сключил уния с Римската църква. Само двама остават извън този правомерен закон.

Пред османската угроза, най-многобройни кръстоносни походи на западните сили, водени от Светия престол, са насочени към освобождаването на Сърбия. Да си спомним за разгромяването на османската армия при Белград (1456). Победата се приписва на Ян Хуниади, но не трябва да забравяме, че душата на похода е францисканецът св. Йоан Капистрански, специален

ПРАТЕНИК НА ПАПАТА,

който движи нещата, въпреки безразличието на повечето западноевропейски страни.

Ячов си обяснява промяната в отношението между Ватикана и сръбската нация с по-късното разиграване на австроунгарски политически механизъм „divide et impera“ (разделяй и владей): сей раздори между южнославянските народи и ще контролираш региона. Последните недоразумения, включително и това покрай босненската криза, вече се разследват.

На 25 април новият посланик на югославската федерация Дойчило Масловарич предаде в ръцете на Светия отец акредитивните си писма. В словото си

ЙОАН ПАВЕЛ II

изрази задоволство от новото задълбочаване на взаимните връзки между Католическата църква и югославската федерация, като специално изтъкна ролята, която тя трябва да играе в региона. „Християнската мисия както на сръбския, така и на черногорския народ, предлага едно богато наследство от християнски ценности, от които трябва да черпите в днешния важен етап от балканската криза, когато търгва процесът на социалното и икономическо възстановяване.“

Вести

• На заседанието си на 31 май Папският богословски факултет „Серафимус“ прие предложението на студент от медийния институт СПИКС в Рим да представи като тема за докторска дисертация при това училище заглавието „Интернет. Нов път за Божието слово“. Рецензенти ще бъдат двама бивши студенти на вашия основател. Преплитат се медийни и абагарски пътеки. Очаквайте в идващия брой на „Абагар“ комуникационна изненада.

• Ако имаше нужда да се докаже уверението на Католическата църква, че най-важното в църковния апостолат е молитвата, направи го решението на апостолическия нунций в Албания, архиепископ Иван Диас да настани в Елбасан четири слепи монахини. Наричат се „Слепи обожателки на светата евхаристия“, основани като общество от блажени свещ. Луиджи Орионе (починал през 1940 г.), с тази именно цел - да покрепят църковния апостолат най-вече с молитвите си.

Други следовници на блажени Орионе работят в Албания след промените в началото на 90-те години, особено в сектора на социалната помощ, предимно сред страдащите от физически и психически недъзи. Сега към мисията им в нашата балканска посестрима се прибавя една истинска „молитвена пещ“, както основателят нарича слепите монахини.

Що се касае за нунция в Албания, някои ще си спомнят как дойде в България в края на 1976 г., за първите официални контакти между Ватикана и нашата страна. Споменато е във всички вестници от онова време, с кореспонденции все с един същ словоред.

(Продължение от стр. 1)

Матей Пеячевич - професор, д-р на теологическите и фило-софските науки в Загреб, Вие-на, Грац и др., Ладислав и Тео-дор граф Пеячеви - банове на области в Хърватия и други вид-ни чипровчани, ввели се в евро-пейската аристокрация.

Компактното българско на-селение от Чипровци, Копило-ци, Железна и Кисуря и по-късно павликяните от Свищов-ско и Никополско, се заселва във Влашко, Седмиградско и Банат.

Още с основаване на бъл-гарска община в гр. Алвинц през 1700 г. чипровчаните от-криват българско народно учи-лище. Пръв учител е свещени-ка Кръстю Пейкич. Той обуча-вал децата на роден български език. През 1746 г. е открито и

ВИСШЕ БОГОСЛОВСКО УЧИЛИЩЕ,

където преподава Блазиус Клайнер, автор на първата бъл-гарска история от 1761 г. В гр. Дева също е открито българс-ко народно училище, където де-цата се обучават на български език. Открита е и семинария, която възпитава много духов-ници и българска интелиген-ция. Тук също се развива кни-жовна дейност, издадени са редица научни трудове.

След заселването на бъл-гарите католици, наречени „пав-ликяни“, на 1 март 1738 г. в с. Стар Бешенов, първата им гри-жа е откриването на училище и църква. Така още на следва-щата година се открива народ-но училище, в което препода-ва свещеника Блажо Мили. През 1745 г. е открито класно училище с редовни учители като Юркович - хърватин, Гео-рги Суботин, Антон Пицов, Гео-рги Бабушков и други българс-ки учители. След тях учителст-ват чужденци, а за помощник учители са назначавани бъл-гари като Антон Пицов, Георги Бабушков и др. От 1812 г. за учители са назначавани бъл-гари. Първият е Роко Велчов, Ваньо Топчов, Слави Топчов, Слави Топчов - Младия, Матео Топчев, Тома Драганов и др.

В другото банатско село Винга се открива училище в го-дината на заселването - 1741 г., в което също преподава све-щеника, а от 1756 г. редовни учители.

Докато подготвяхме броя за печат дойде скръбната вест, че Михаил Шиш-ков е починал на 28 юли на 76 годи-ни. Той беше председател на дружес-твото на банатските българи, историк, писател, патриот с голямо сърце

Банатските българи

Културно-просветното им дело през XVIII-XIX в.

През втората половина на XIX в. на мястото на препода-вания илирийски език се въ-вежда българския. Пръв учите-лят Рафаил Бодуров от Беше-нов преподава на роден бъл-гарски език във Винганското училище, а Боно Манушев от Винга в Бешеновското учил-ище. Много полезно се оказва учредяването на учителско дружество във Винга от учите-лите Леополд Косиakov и Йозо Рил, големи книжовници на ба-натските българи. Те започват да издават български учебници на чипровско-павликянски го-вор на латиница. Издадени са „Българско правописание“, „Лу-челница“ (Буквар), „Вежбаница“ (граматика), „Читанка“, „Българ-ско АБЦ“, „Малък и голям кате-хизис, Библията, Евангелието и други книги както за български-те народни школи (училища), така и за всяко семейство. Пра-ви впечатление, че всички изда-ния в Седмиградско и в Банат носят името

„БЪЛГАРСКО И НАРОДНО“

което ни говори за степента на българското самосъзнание и започналото културно възра-ждане на банатските българи. Това дружество изиграва голя-ма роля за духовния напредък на българите в Банат.

По същия начин е организи-рано просветното дело и в ос-таналите български села в Ба-нат - Дента, Брещя, Телепя, днес в Румъния, Модош, Ечка, Канак, Регендорф, Иваново, Поргево и др., днес в Югосла-вия.

За запазване на национал-ното съзнание на българите в Седмиградско и Банат трябва да отдадем заслужено призна-ние на плеядата високообразо-вани и с горд патриотичен дух учители, свещеници, общес-твени дейци и други интелек-туалци, които безрезервно отда-ват своите сили и способности за запазването на българите в Банат. Епископ Никола Станис-лавов, Никола Качамагов и Франц Бибиш издействат при-вилегии за българското населе-ние в Банат. И тримата получа-ват от Мария Терезия - авс-трийска императрица баронски титли, а Никола Качамагов е избран за имперски съветник.

МИХАИЛ ШИШКОВ

Отец Еусебий (Мартин) Фер-менджин е първият българин академик, член на Загребска-та академия на науките през 1890 г. Баронеса Маргарита Бибиш - голяма дарителка за из-граждането на

ТРИ ГИМНАЗИИ

в Банат, където се учат и бъл-гарчета. Леополд Косиakov и Йозо Рил - основатели на учи-телското дружество във Винга, издатели на български учебни-ци за училищата в Банат.

Полковник д-р Стефан Дунов от Винга - военнополо-ви съдия в армията на Лайош Кошут през 1848/1849 г., по-късно командир на въоръжен отряд от освободителната ар-мия на Гарибалди. Д-р Карол Телбизов - тридесет години е кмет на гр. Темешвар (днес Ти-мишоара), пръв електрифици-рал в Европа гр. Темешвар.

Д-р Лехел Рачов - апелати-вен съдия, свещениците Антон Шербанов и Франц Делин, до-принесли много за запазване на българщината.

В по-ново време активна дейност развиват починалият преди една година професор д-р Карол Телбизов, автор на много трудове, посветени на банатските българи и Антон Лебанов - правист и журналист, издатели на вестник „Банатски

български гласник“, който ог-лави възродителния процес на българите в Банат.

Културното издигане на ба-натските българи особено се засилва в началото на втората половина на XIX в. като изблик на будното българско самосъ-знание, за което допринасят българските училища и църкви. Започва издаването на истори-чески, художествени, стопанс-ки, църковни и други книги и списания. Годишният алманах „Български календар“ излиза от 1877 до 1889 г. През 1881 г. излиза седмичникът „Винганс-ка народна нувала“.

След 1889 г. започват да из-лизат предимно църковни кни-ги като „Духовна храна“ или „Молитвена и песнена книга“ за целогодишно богослужение, както и малката молитвена книжка

„БЛАЖЕНА ДЕВИЦА МАРИЯ“

предназначена за седмично ползване, които са притежа-ние и днес във всяко банатс-ко семейство, както и други църковни книги. Голямо зна-чение имат вестниците и спи-санията на българските еми-гранти-революционери в Румъ-ния, които се получават от българските училища в Банат, като „Съветник“, „Българска пчела“, „Гайда“, „Будушност“ и др.

Не можем да не споменем голямото значение на писме-ните връзки на учителя Йозо Рил от Винга с българския ре-волюционер Георги Раковски. Много полезни се оказват за поддържането и развитието на народното творчество на банат-ските българи „Български на-родни песни от Македония“ на братя Миладинови, които под-държат връзки с учителите от българските села в Банат. И днес тези песни, пригодени към традиционния бит и език на банатските българи, се из-пълняват от самодейни съста-ви, както в Банат, така и сред банатските българи в Бълга-рия. Определено можем да кажем, че в голяма степен връзките на българите от Ма-кедония и тези от Банат, доп-ринасят за поддържане бъл-гарското самосъзнание на ба-натските българи.

За съжаление в края на XIX в. под управлението на Унгария в Банат в българските училища се въвежда задължително ун-гарски език. Високопатриотич-ната дейност на българските училища се продължава от

КАТОЛИЧЕСКАТА ЦЪРКВА

Влиянието на католическата религия сред банатските бъл-гари е силно още от България, преди тяхното емигриране. Трябва да подчертаем, че като-лическата църква в Банат доп-ринася много за запазване на българското самосъзнание, така както православната цър-ква в поробена България. Ако в училищата езикът се е сме-нял според управляващата на-ция, то в църквите се служи на български език в продължение на повече от три века. Ето защо трябва да отдадем заслужено признание към католическите свещеници и интелектуалци, които безрезервно отдават своите сили за запазване на българското самосъзнание в Банат.

В заключение трябва да от-бележим, че макар откъснати от културното развитие на българския народ, в условия-та на нова етническа среда в Банат, банатските българи запазват българския си ха-рактер, като поддържат сво-ите културно-просветни тра-диции в продължение на пове-че от три века. Техните връз-ки с България днес с всеки ден се разширяват и оказват бла-гоприятно влияние за съхра-няването и развитието на са-мобитната им българска кул-тура.

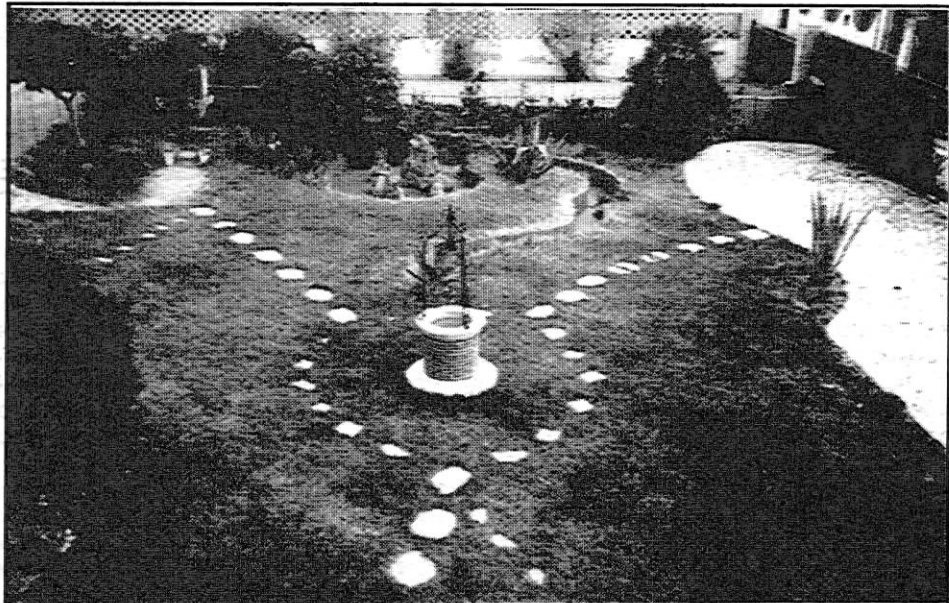
Столетието на последния възрожденец

Ванче Михайлов

(1896 - 1996)

Беше като вчера, когато на 5 септември 1990 г. ни вик-наха от работа, че дългогодишният приятел бил в кома. Направихме каквото трябваше за преселването на хри-стианската душа от единия в другия лагер. Ако ни беше спестена оная дата, днес големият войвода щеше да полу-чи поздравления от цял свят за юбилейния връх. Въпре-ки че абагарската следа в неговия живот настъпи късно в биографията му, когато се подвизаваше най-вече в об-ластта на спомените, той остави за нас едно духовно заве-щание от родолюбиви чувства, пророчески видения, чо-вешки картинки (за себе си и за другите), които няма да потънат в забвение. Запечатани са в сигурни абагарски долапи. R.I.P.

Римският дом „Абагар“ през лятото

Абагарски пътеки. Прави, криви и заобиколни, където ни води съдбата българска. Поглед към парка. На другата страна е морето - там пътеките са водни

Из архива на „Абагар“ за по-близката ни история

Как покълна едно духовно звание сред марксистката пустота

Статията се появи на 16 декември 1963 г. в пловдивския вестник „Отечествен глас“. Авторите Симеон Правчанов и Пенчо Чернаев силно съжаляват, че един младеж от село Секирово, Пловдивско, напуснал щастливите бригади от благонадеждни работници и студенти и се обрекъл на самотен живот. Търсят причините защо са го изпуснали тогавашните партийни кадри и ги откриват. Но те не са истинските. Съдете сами. Следва текстът с незначителни съкращения.

И как, как се случи така, че от трактора стигна до църковния амвон?

Денем беше по блоковете, с хората, но вечер оставаше у дома сам. В селото нямаше къде другаде да отиде. А у дома са само родителите, които не пропускаха нито една църковна служба и винаги го вземаха със себе си. Нали беше добър син - слушаше ги. После самите домини потърсиха другарството му, говореха му много, те умееха сладко да говорят, а душата му поемаше. Но той искаше да учи, непременно да учи. Тогава се сблъска с хорското теснотърдие. Никога няма да забравя оня ден, в които от университета му върнаха документите. Не го допускаха даже да кандидатства! Защото в характеристиката, която бяха изпратили от село, се говореше, че е религиозен, че искал да става свещеник... Вратата на университета се захлопна пред него. Почувства се унижен, болезнено беше засегнато честолюбието му, гордостта му и той се сви, отдръпна се от всичко, струваше му се, че несправедливо го бяха обидили. И тогава, може би от упорство, за да им докаже, че е точно такъв, за какъвто го бяха сметнали, направи съдбоносната крачка, макар че някъде дълбоко в душата си усещаше безпокойството за своята собствена вина... Похлопа плахо на църковните двери, а те веднага широко се разтвориха пред него и там го приеха с открити обятия,

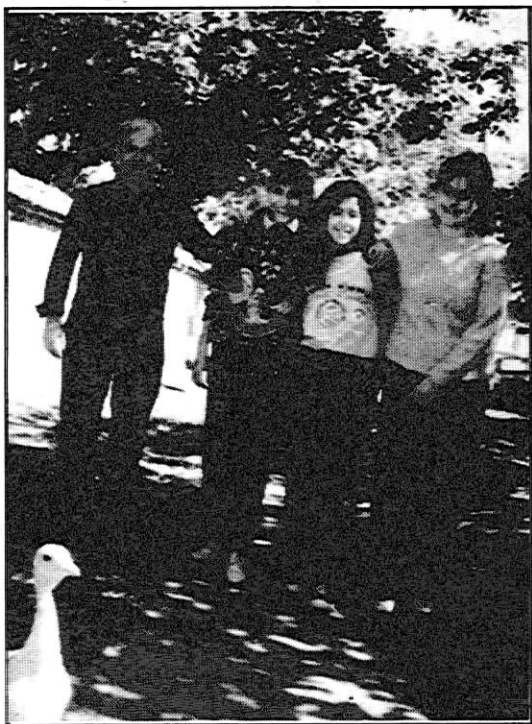
Едно расо и... ние

с радост защото отдавна млад човек не беше поискал да облече черното расо...

Четири години, толкова, колкото беше нужно, за да завърши университета, той изучава в секировската църква светото писание. Докато другите седяха на университетските банки и слушаха лекциите на своите професори, той слушаше поученията на домините, прекарваше коленичил пред иконостаса, учеше молитви за смърт и за рождение... Четири години! И никой от връстниците му за това време не се опита да го приласкае, да проникне в душата му. Той се отчужди от всички, остана без другар и приятел. Започна да му се струва, че така е било винаги и така трябва да бъде. Нали всеки има свой път в живота! Дойде тържественият ден, когато го ръкополагаха за свещеник и с треперещи устни целуна ръката на владиката. Но дали това наистина беше радостен миг или тогава неотразимо болезнено почувства, че завинаги се отрича от света - не би могъл да каже 24-годишният младеж, отличникът от гимназията, строителят, електротехникът, трактористът стана домин Йозеф... И ако имаше бог наистина, той трябваше да потрие доволно ръце, че в оредялото му паство е влязъл още един...

Потекоха дните равни, еднакви, сиви, разнообразявани само от празничните служби, които скоро също започнаха да си приличат, защото тук нови хора не идваха. Монотонността започна да го мъчи, защото имаше много време да мисли, а мислите му все го водеха другаде... Не можеше да стои бездеен, търсеше си работа да убие дните и младите си бликащи сили, да избяга от тревожните си размисли... Така до бибlijата се появи учебникът по физика, а до христовия кръст -

малкият радиоприемник. Но и това му беше малко. Той се зае с непосилен труд - сам да изографиса огромната църква. Никога не беше рисувал, но природата беше щедра към него, ръката му - лека. Изкуството му се удаваше. Под четката му се появиха чудни по своите багри картини и сред тях нямаше нито един мрачен тон, който да показва, че ги е рисувал човек в черно расо. И може би именно в картините, които създаде върху църковните стени, въпреки всичко се проявяваше неговото истинско жизнелюбие. В тях имаше много наивност и по

Героят отпреди 33 години отец Йосиф Пищийски в с. Малчика, 1994 г.

един чуден начин се съчетаваха чистотата на ренесансовата живопис, безплътността на образите, рисуваните от старите зографи, с пищната красота на тракийската природа...

...В съседното село Генерал Николаево откриваха новия културен дом. Мало и голямо търгна на тържество. И той се вля в навалищата. Очите му се изпълниха с радост, когато видя монументалната светла сграда, защото и той беше строител и разбираше от тия неща. Но на стъпалата една груба ръка го спря и не му позволи да влезе. Той се сви в расото, очите му помръкнаха, почувства се много малък и жалък...

...В Секирово неговите сънародници издигнаха ново училище за чудо и приказ. Свърши им се боята, поискаха от него, защото бяха научили, че рисува. Той им даде. Поканиха го да отиде и да види училището. Но пак същото: на прага един учител го спря и отсече:

- В училището за попове място няма!

А какво лошо имаше в това, че и той искаше да се порадва заедно с хората?

Така му остана само килията. Само зад нейните стени се чувстваше сигурен и защитен. Тук никой нямаше да го обиди. И отново с настървение се навърляше на работата, в нея диреше и утеха, и спокойствие, и малко човешка радост...

...Разглеждаме неговите картини, от които струи светлина, а зелените багри напомнят, че някъде съвсем близко има тучни ливади, слънце, смях и много радост... Чудно ни е и се мъчим да си обясним, как така в наше време, един наш връстник, едва съзрял за живота, се е отрекъл от него и е дошъл тук, в полумрака на католическата църква. На пръв поглед нищо особено. Едно религиозно семейство, което отравя душата на детето си отрано, една човешка ограниченост и теснотърдие, които убиват юношеския порив, едно уязвено честолюбие и главното - че никой не е протегнал към него другарски ръце... Нямамо е истинската топлина, братска загриженост за човека. А иначе в селото се води усиlena антирелигиозна пропаганда, изнасят се много лекции, уреждат се радиопредавания, пишат се лозунги. Това, разбира се, е необходимо и дава резултати. Но то не може да замени най-важното - вниманието, грижата за отделния човек, умението да бъде той приласкан да почувства топлината на човешките сърца и да усети, че тя е много по-сила от призрачната божия любов.

И тогава нямаше да разказваме за домин Йосиф, а за учителя Йордан Пищийски, за строителния бригадир, за първенеца тракторист, а може би и за талантливия художник. А сега има само един млад човек, който е тръгнал в погрешна посока.

Секирово, Пловдивско
Симеон ПРАВЧАНОВ
Пенчо ЧЕРНАЕВ

Дневник

(Продължение от стр. 3)

• Чествахме годишнината от осветяването на боянския ни дом на 20-ти. Подранихме с два дни. Но желанието ни беше неудържимо, а и гостите бяха повече склонни да ни навестят него ден. Няма вече да издаваме имената им, за да не ги излагаме на уроки. Ще кажем само, че гостите бяха вкусни, специално приготвени за летните топлини, питието беше лекоалкохолно, местно, бяло, сладоледът бе донесен от гостите. Всичко бяхме седем души, обаче със десет паспорта, понеже трима бяха с двойно поданство.

• На 22-ти трябваше да откликнем на срещата с австралийския журналист Десмонд О'Трейди. Показа ни книгата си „Обърната карта“ за промените в Източна Европа. Очаква абагарски принос за второто й издание. Екземплярът, който ни остави, е работният му, с бележки и графити на много страници. Сигурно един ден ще кандидатства за рубриката на „Съдби на книги като на хора“.

• Понеже на 27-ми бяхме закръгляли глава първа от книгата, която ще ни занимава до края на август, позволих си да удължим с четири километра сутрешната си разходка по морския бряг - значи общо 14 километра. След беловодския кислород, капокотския йод (така се нарича римския ни абагарски бряг) бил особено полезен. Най-вече рано сутринта, както правим ние. Първо отскочихме при тримата риболовци на първия километър. Единият подмяташе бяла рибка, колкото средния пръст, а тя припакше във въздуха сребриста и не щеше да се предава, отскачаше от кофата, където искаше да я вкара рибаря. Признаваме, че мислено му пожелахме още по-горен ловец да го намушка на своя въдица и да го разтърси по брега, докато не му намери място на покрива на някоя вила. Но малко подалеч зърнахме силуета на някаква монахиня от близката клиника, застанала права с бялото си облекло и изостреното нагоре було, като че ли сребриста рибка, закачена на невидима въдица, спусната от небето. Не се мъдреше, вероятно се молеше. За нея рибарят сигурно ще е бил Господ. Тя си беше в собствената стихия.

• Срещата с ръководството на Европейската християнска асоциация за комуникациите се състоя на 30-ти в дом „Абагар“. На някои от членовете попречили летните отпуски, на други - летните горещини, затова се появиха само половината от тях. Но пък обмяната на мисли и предложения стана още по-оживена и донякъде поинтимна. Постигна се съгласие по няколко жизнени точки, които трябва да бъдат изпълнени през следващите седмици на европейската сцена. От снимките ще разберете настроението на гостуващите ни европейски комуникатори. Тръгнаха си с повишен дух късно през горещата средиземноморска нощ.

• Приключихме месеца със светкавичното посещение на посланик Кирил Маричков, който на път за Римското летище, се отби в дом „Абагар“, за да ни повери безпрецедентно интервю за този брой на вестника. Такова интервю никой посланик не е давал на любимия си вестник. А как вестникът цени приноса, става ясно от встъпите на неговите думи. Четете с особено широко отворени очи.

Gervais Quenard (1875-1961)

Пред 35 години на 6 февруари в Рим завършваше земния си път Жерве Кенар, духовен баща на възпоменатите в миналия брой трима български свещеномъченици. Той е изключителна личност със специални заслуги за България, за родна Франция и за универсалната Католическа църква, особено в сектора на междуцърковните икуменически отношения. Сведения и отзиви за него се намират в пресата (включително и българската), в енциклопедии и справочници за източните християни.

След основателя на общество-

то на отците успеници Емануел Д'Алзон (виж в „Абагар“, бр. 2, 1995), отец Жерве има най-голяма заслуга за разширяването на ордена. Под неговото близо три-

десетгодишно ръководство (1923-1951) членството му нарастна от 700 души на 1800, или статистически казано с прираст от 135 %. Неговите заслуги за междуцърковните отношения са документиранни чрез делата му в много източно-европейски и близоизточни страни - Турция, Гърция, България, Румъния, Русия. Особено обикна Палестина и понякога сам се титулуваше „старият палестинец“.

Но не по-малко се чувстваше привързан към България. Автобиографията му, появила се през 50-те години на френски език „Спомени на един осемнадесетгодишен“, е изпълнена с епизоди и българолюбиви изказвания. Последната му статия появила се посмъртно в сп. „Unitas“, едно от най-авторитет-

ните в сектора на икуменизма (впрочем основано от самия него), е посветена на книгата на нашия сънародник и първичен абагарец отец д-р Иван Софранов „Движението на българите за единение с Рим през XIX в. (на френски език)“.

Делото, което най-вече ще го овековечи в България е разширяването на Френския колеж в Пловдив чрез ремонта от 1914 г. до размерите на най-престижната католическа школа на Изток в продължение на няколко десетилетия. Ако тя днес не успява да изпълни своята мисия, това не е по вина нито на отец Жерве, нито на духовните му чеда в България. Тя бе затрита, когато отнемаха живота на героите, представени в миналия брой.

Съдби на книги като на хора

Пълен кръг

Полемична книга се прибира при „Абагар“

Просто скокнахме, когато видяхме сред новопостъпилите книги в дом „Абагар“ историческата творба на Т. Ст. Бурмов, „Българо-гръцката разпря“ (1902). Тя е толкова рядка, че и в специализираните библиотеки едва ли ще я намерите. Ако я има, тя сигурно ще е у някои от преподавателите. Скокът ни се превърна в саломортале, когато на заглавната страница забелязахме познатия ни йероглиф, все със същия химически молив „+M“.

налист и ще завърши в голяма мизерия през 60-те години, прибран от сестрите евхаристинки в село Куклен. Както е негов обичай, притежателят шарил белите полета на книгата с бележки, навлиза в текста с подчертавания, сее въпросителни и възклицателни. Като ли чуваме мисловия му разговор с автора.

Как ли пък е постъпила в антикварната книжарница в Пловдив, където я открихме през месец август миналата

самодейна операция със скромни средства: за вътрешна подплата на корицата ползват сектантска книжнина - вестникът на отлъченото полско движение на мариавитите. Още едно доказателство за гостуването на тази книга при отците възкресенци, повечето от полски произход и очевидно силно заинтересувани как вървят нещата в поробената им родина. Най-вероятно от Стара Загора книгата ще е изчезнала по време на обиските на църковните жилища покрай процесите през 1952 г. Известно е, че вторият в началото на декември, където е бил съден и нашият отговорен редактор, е бил специално насочен срещу отците възкресенци: Стефан Мешков, Рафаил Пеев, Константин Патронов получават общо 31 години затвор. Интересът на властите към старозагорската им обител се поднови през 60-те години. Искани да създадат там градска библиотека, но щом превзели мястото, нищо не направили.

Архиепископ Михаил Милов (1859-1923), с когото е свързана съдбата на един екземпляр от Бурмовата „Българо-гръцка разпря“. Отдясно е архим. Христофор Кондов (1859-1924) - най-благонаждежният му приемник. Отляво - бъдещият апостолически екзарх Иван Гаруфалов (1887-1951).

Това е подписът на архиепископ Михаил Милов, със седалище в Цариград, вероятно най-големият български католически книжовник от края на XIX до 20-те години на нашия век. Значи книгата на най-сериозния противник на унията от 1860 г. е попаднала в ръцете на най-авторитетния представител у нас. Тя му е била предоставена на 2 август 1909 г. по пощата с марка от лев и 10 стотинки - отбелязва си всичко дядо владика на корицата, обаче с друг молив - от Дончо Ангелов, негов ученик от близкото до родното му място село Довруклий (днес Правдино). Дончо по-късно ще стане известен наш жур-

година? Страниците пак говорят. По някое време тя е попаднала в ръцете на отци възкресенци. Личи от яйцевидния им официален печат до заявлението за спонсора на книгата - Светия синод, и от местния на Старозагорското им хранилище. Това показва един маршрут от Цариград, вероятно около смъртта на дядо Милов (1923), през Одрин или Малко Търново, където през различни години е било централното ръководство на българската им мисия, та до Стара Загора. По някое време тя ще да е била в окаяно състояние. Наложил се подвързия с корави корици,

Дарителят на съдбовната книга Дончо Ангелов тридесет години по-късно със семейството си.

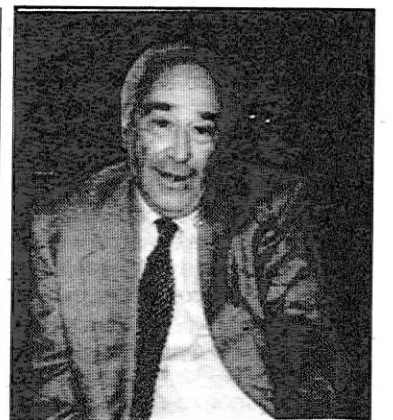
Турският художник Расин нарисувал един от първите портрети на папа Йоан Павел II през 1979 г. С други негови картини от цикъла „Св. Франциск“ творбата се пази в отдел изкуство към базиликата в гр. Асизи (Италия).

In memoriam

Димко Статев (1923-1996)

Отиде си тъй неочаквано на 13 юли дългогодишният лидер на българската политическа емиграция в Италия, Димко Статев, син на министър Христо Статев и внук на стария политик Димчо Ачков. Познал изгнаничество от юношеството, той се озова в Италия веднага след войната заедно с цялото си семейство. Първоначално останал под сянката на по-известните си родственици, след смъртта на татко си през 1967 г., той се извиси като отличен водач сред националната емиграция. Ползвайки се с отлични връзки в двореца и с дясноклонящите сънародници, успя да изгради силни структури за поддръжане на българския дух в чужбина. От особено значение беше неговата роля като председател на Българската лига за правата на човека, регистрирана към ООН. Много често стана застъпник на накарнени български права, понякога с лична опасност за живота си. Вземаше думата почти във всички български сбирки и непременно събаряше тавана, било то в салон или храм. Ползваше със слава на литератор и поет, въпреки че почти нищо не е дал за печат. Неговите интервюта на българска тема представяваха ориен-

тир за италианските медии. Вестта за кончината му се разпръсна светкавично отсам и отвъд океана. Силно развълнуван ни събуди от сън с вестта Христо Огнянов от Залцбург. Дали сме били известни - питаше. Не, обаче като че ли бяхме предчувствали: само броени часове преди това, вероятно когато е предавал дух взехме внезапно решение да отлетим веднага за Вечния град. Сигурно ще е било, за да присъстваме на погребението. Само седем месеца преди това заедно чествахме 37-ата годишнина от брака му с Грета Кареларо, от Софийската енория „Свети Йосиф“.

Къде Бирмингам, къде Бояна

Получихме покана от Едмънд Дътсън, сътрудникът ни от брой 1, 1995 г., да присъстваме на свещеническото му ръкополагане в митрополитската катедрала „Свети Чад“ в Бирмингам на 19 юли. Вече ръкоположен в англиканската църква, през 1944-а той преминава в католическата поради несъгласие с родната църква покрай въвеж-

дането на жени-свещеници в структурата ѝ. След тригодишен богословски курс в семинарска обстановка, сега действително получава християнското тайнство свещенство и скоро ще се включи активно в църковния апостолат. По този случай той си е променил и личното име, вместо Едмънд отсегата нататък ще се нарича отец Брус. Така и

ще се подписва в следващи свои приноси за нашия вестник. Новото ръкополагане на англикански духовници при приюждането им в Католическата църква се налага вследствие на решение на папа Лъв XIII, който чрез енцикликата си „Apostolicae curae“ („Апостолска загриженост“) от 1894 г., постановява, че свещеническите и епископските ръкополагания нямат валидност поради съществени нарушения в установения при англиканите литургичен ред на раздаването на това тайнство. Въпреки тази твърда позиция, отношенията между двете църкви са отлични и те си сътрудничат във всички сектори, където това е възможно. Отец Брус не е скъсал с никой от приятелите си, останали в лоното на предишната му църква. При един от тях си дадохме среща през следващите седмици.

Непрестижната добродетел

Възхвала на търпението

Укоряват ни нас, българите, че сме прекомерно търпеливи. Ето, не дадохме нито един свестен дисидент през полувековната тоталитарна зима. Жигоса ни и поетът-революционер, че сме, кажи-речи, скотове пред петвековния поробител. А всъщност това е добродетел на най-силните. Тези, които са в състояние да понасят както труд, скръб, страдания, така и хули, клевети и гаври. Изстраданото хладнокръвие е най-сигурното условие, за да набереш сила за победата. Това важи и на бойното поле, и на духовния полигон. Нали и Христос казва: „с търпението си спасявайте душите си“ (Лука 21, 19)? А и Франциск Асизки посвещава на тази тема една от най-великите си притчи от световната духовна мъдрост: разговорт с брат Лъв защо е „съвършената радост“ - именно радостното понасяне на негодите. Сега пък излиза книга на италианския епископ Франческо Джойа „Благовестие на търпението“ (1996). Научаваме, че всъщност тази добродетел е на почит във всички световни религии. Индуисти, будисти, евреи, ислямци (иншалла), освен християните, поставят търпението в основата на своето отношение към Бога и на междучовешкото общуване. Впрочем, чрез нея всички подражават на Бога, „дълготърпелив и многомилостив“. Ако си препрочетете текста за „блаженствата“ в гл. 5-та от Матей, ще се убедите как търпението е остринето на християнския подвиг. По-горе от него просто няма накъде.

Abagar. Bulgarian catholic journal In this issue 9 (56) 1996

COVER: IV Abagar Colloquium Goes on.

HISTORY: Bulgarian Catholics in Rumanian Banat Have Kept National Culture Alive for over Three Centuries.

A DOCUMENT: Marxist Journalists of 33 Years ago Praise a Young Catholic Priest and Revile His Vocation.

A PROFILE: Gervais Quenard. A.A.. Deserved Much for His Order and for Bulgaria.

IN MEMORIAM: Dimko Statchev (1923-1996).

POLITICS: The Vatican and Serbia.

AN INTERVIEW: Ambassador Maritchkov Evaluates His Four-Year Service in the Vatican.

OUR RUBRICS: Stories of Books like Stories of People. Our Diary.

Основател:
Архим. проф. Г. ЕЛДЪРОВ
Отг. редактор:
Архим. Г. БЕЛОВЕЖДОВ

АБАГАР 1
КАТОЛИЧЕСКИ ВЕСТНИК

ISSN 0861 - 8682
Адрес: 1606 София п.к. 248
в „Абагар 1“
тел. 51-31-66